

atura, che hanno dato e danno un contributo di grande rilievo alla letteratura e alla cultura europea e dunque anche alla formazione di questa nuova Europa. Non è una antologia tematica, ma ciascuno dei 45 poeti presenti nell'antologia ha contribuito liberamente con un testo inedito – tranne qualche eccezione – nella propria lingua. Le poesie sono poi state tradotte in italiano e in ungherese.

L'iniziativa è il frutto della collaborazione di numerose istituzioni – la Fondazione Salvatore Quasimodo, gli Istituti Italiani di Cultura, gli Istituti e gli Uffici Culturali delle Ambasciate dei Paesi dell'Unione Europea a Budapest, l'Accademia d'Ungheria in Roma – che in alcuni casi hanno segnalato i poeti da contattare, in altri hanno indicato i nomi dei traduttori o provveduto alle stesse traduzioni, in altri ancora hanno fornito il loro supporto per la raccolta dei testi.

Non c'è spazio sufficiente per riassumere le tematiche di questo libro, perché ogni poeta affronta un tema diverso e con uno stile diverso, anche se un sottile filo conduttore, che si muove tra il disagio di esistere e la felicità di esistere serpeggia ovunque in queste poesie. Ma qui è proprio la diversità che unisce in un indefinibile eppur palpabile senso comune di sentire, di essere europei, che finisce per accomunare tutti.

Mentre questa antologia va in stampa, apprendiamo della improvvisa scomparsa, a novant'anni, di Mario Luzi, una delle voci più autentiche della poesia contemporanea. Era, anagraficamente, il decano dei poeti antologizzati e un suo verso ci ha suggerito anche il titolo: "Tra ansia e finitudine". E allora, oltre che a Salvatore Quasimodo, questo volume è dedicato anche a Mario Luzi, del quale ci sentiamo di condividere l'idea che la poesia abbia sempre cercato e qualche volta anche saputo "dire all'uomo chi fosse", sia stata cioè "la prima portavoce del conoscere e del soffrire la realtà."

(D. M.)

széd pedig egyre élénkebb lesz, egyre többféle hang szólal meg benne, és mindegyik hozza a maga nyelvi és kulturális poggyászát és dobja be a közösbé. Ez a legványosabb vonása ennek a kötetnek is.

Most éppen az a kíváncsiom teljesül be, amire maga Quasimodo meglepő módon már vagy hatvan évvel ezelőtt ráértett. „Mit akarhat Európa?” – hangzott a kérdés 1946-ban, a második világháborút követő évben. „Semmiképpen sem azt, hogy egyetlen szellemi 'forma' szerint, egyféle módon kutassa az ember a művészetek által az emberi szívből rejlő kapcsolatokat. Még csak egy közös 'technikát' sem, amelyet az egyes nemzetek úgy alkalmaznának, hogy éppen természetük legelevenebb vonásait semmisítenék meg, és tékozlóknak el. Mert egyetlen nép sem marad eleven, és nem beszélhet hiteles szavakkal a saját koráról, ha nem a saját gondolatait, a saját megszenvedett élményeit, hanem csupán egy saját gondolatától idegen érzést utánozó modor elfogadottabb vetületét bízza a nyelvi különbözőségekre.”

Az ötlet, hogy készítsünk antológiát európai költők eddig még kiadatlan verseiből, a Balaton partján született meg; úgy gondoltuk, jó alkalom erre, hogy más országok mellett Magyarország is tagja lett az Európai Unió nagy családjának. A családék az 1992-ben két költő, Franco Cajani és Szabó György által létrehozott Salvatore Quasimodo Alapítvány költőversenyén fogalmazódott meg, amelyet évente rendeznek meg Balatonfüreden. Az antológia ihletője egy másik hasonló gyűjtemény is, amelyet 2003-ban látott napvilágot, abban az évben, amikor Olaszország töltötte be az Európai Unió Tanácsának elnöki tisztségét. Az a kötet 25 ország fiatal íróinak elbeszéléseit gyűjtötte egybe.

Itt azonban nem fiatal szerzőkről, hanem neves költőkről van szó, köztük néhány többszörös Nobel-díj jelöltől is, akik kiemelkedő alkotásokkal járultak és járulnak hozzá az európai irodalomhoz és kultúrához, s így Európa újalakulásához is. Nem tematikus antológia ez, de néhány kivétellel mind a 45 költő saját nyelvén eddig kiadatlan műveket jelentettek. A versek olaszul és magyarul is olvashatók.

Az antológia számos intézmény – a Salvatore Quasimodo Alapítvány, az olasz kultúrminiszterek, az Európai Unió-beli országok budapesti nagykövetségeinek kulturális intézetei és osztályai, a Római Magyar Akadémia – jókönyv közreműködésével jött létre, amelyek hol a költőkkel vetik fel a kapcsolatot, hol fordítókát bízták meg a versek átültetésével, hol pedig maguk gondoskodtak a fordításról, és voltak olyan intézmények is, amelyek érdemben hozzájárultak a versek összeállításához.

A tematika felsorolásához itt és most nem lenne elegendő hely, mert minden költő más anyaggal, eltérő stílusban dolgozott; mégis van egy keskeny vezérfonal, amelyet követhetünk. Talán az életöröm az, amely újra és újra felbukkan ezekben a versekben. De itt éppen a különbözőség egyesíti azt a meghatározhatatlan, mégis szinte kézzelfogható közös érzést, hogy európaiak vagyunk, és ez végül mindnyáunkat összeköt.

Az antológia nyomdai munkálatainak külsőben vetített híré, hogy kilencvenéves korában váratlanul elhunyt Mario Luzi, a kortárs költészet egyik legeredetibb hangja alakja. Ő a korelnök az itt publikáló költők között, és az ő egyik sora illette a kötet címét is: „Szorongás és végsőség között.” Így Salvatore Quasimodo mellett Mario Luzi is ajánljuk ezt a könyvet, vele együtt valva, hogy a költészet mindig azon volt – néha sikerrel –, hogy „megmondja, ki is az ember”; a költészet ugyanis „a valóság megismerésének és megszenvedésének legfőbb szülője”.

(D. M.)

Poetry has always occupied a very important place in the history of European culture, from the first appearance of vulgar languages to this day. The anthology *Tra ansia e finitudine: La Nuova Europa dei poeti* (Between eagerness and finitude: The New Europe of poets) was born as a collaborative product of several institutions working together: the Salvatore Quasimodo Foundation, the Italian Institutes of Culture, the Institutes and Cultural Offices of the EU Embassies in Budapest and the Academy of Hungary in Rome. Comprising unpublished verses by well-known poets from the 25 EU member states, the book was developed within the framework of the "Salvatore Quasimodo International Poetry Prize," which is held every year in Balatonfüred. The title *Between eagerness and finitude* comes from a line by Mario Luzi, the senior of the poets here anthologized and one of the most authentic voices in contemporary poetry. Sadly, he died as the book was going to press.